

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Beretning

om

Borgerdydskskolen paa Christianshavn.

Udgiven

af

Dr. Phil. N. B. Krarup,

Skolens Forstander.

Indbydelseskraft

til

den aarlige Hovedexamen

fra 18de til 22de Juli 1840.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker,
Eftergade Nr. 53.

Fortale.

Anledningen til dette lille Skrifts Udgivelse er et Circulaire fra den kongl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler, i hvilket den under 14de September 1839 opfordrede Undertegnede og andre Bestyrere af private lærde Instituter til — ligesom Rectors ved de kongl. lærde Skoler — at indbyde til den aarlige Hovedexamen ved et trykt Program, hvori der ved detaillerede Efterretninger om Skolens Forsatning og Virksomhed gjordes offentlig Rede for Institutets Fremgang i det forløbne Aar. Idet jeg fulgte denne Opfordring var det mig tillige kjert at benytte den samme Leilighed til at udtale mig for et større Publicum og især for Disciplenes Forældre om Skolens Indretning og de Midler, hvorved jeg i den foregaaende Tid har

stræbt at gjøre den mig betroede Underviisningsanstalt svarende til sin Hensigt; dog skeer dette kun med det Ønske, at jeg fremdeles maa beholde Kraft til at bringe Skolen en videre Udvikling imøde, ligesom Tiden tilfører mig bedre Indsigt og forøget Erfaring.

Jeg har den Glæde, at denne Skole, uagtet Concurrentsen med andre baade gode og i forskjellige Henseender mere begunstigede Skoler i Kjøbenhavn, dog har havt det Held bestandig at gaae fremad og naae et Discipelantal, som for nærværende Tid ikke findes i nogen anden af Landets Skoler, om hvilke der haves offentlige Efterretninger. I Følelsen af, at det kun er en liden Andeel heri, som kan tillægges den Flid, jeg er mig bevidst at have anvendt, takker jeg derfor — næst det guddommelige Forsyn, hvorfra al Betsignelse kommer — de brave og duelige Lærere, som ved samvittighedsfuld Opfyldelse af deres Pligter have bidraget og endnu bidrage til Skolens Fremme. Navnlig føler jeg Trang til at omtale, hvormeget jeg skylder min trofaste Medhjælper, Skolens Inspecteur, Hr. **Evensingfen**. Uden denne Mand's fortrinlige Gaver som Lærer, uden hans utrættelige Arbeidsomhed

og administrative Dygtighed, uden hans Iver for Skolen og personlige Velwillie mod mig, erkjender jeg klart, at Borgerdydsskolen paa Christianshavn ikke vilde være, hvad den er.

En betydelig Deel i Skolens heldige Fremgang have fremdeles de mange flinke Disciple, der ere udgangne her fra Skolen, og — hvad enten de ere dimitterede til Universitetet eller indtraadte i andre Stillinger — ved Kundskaber, ved almindelig Dannelse og især ved gode Sæder og agtværdigt Forhold have bidraget til Skolens Anbefaling. Dem Alle sendes herved en kjerlig Hilsen. Heller ikke vil jeg forbigaae, hvormeget jeg skylder enhver nuværende Discipel, der ved Flid og god Dpforsel opvækker den Tro hos Andre, at han drager tilbørlig Nytte af den Veiledning, vi meddele ham; thi ligesom en agtet Skole er til Anbefaling for Enhver, der gaaer i den, saaledes er ogsaa enhver flittig og sædelig Discipel til Ære for den Skole, han besøger.

I næste Program agter jeg at fortsætte denne Beretning og vil deri blandt andet søge at godtgjøre,

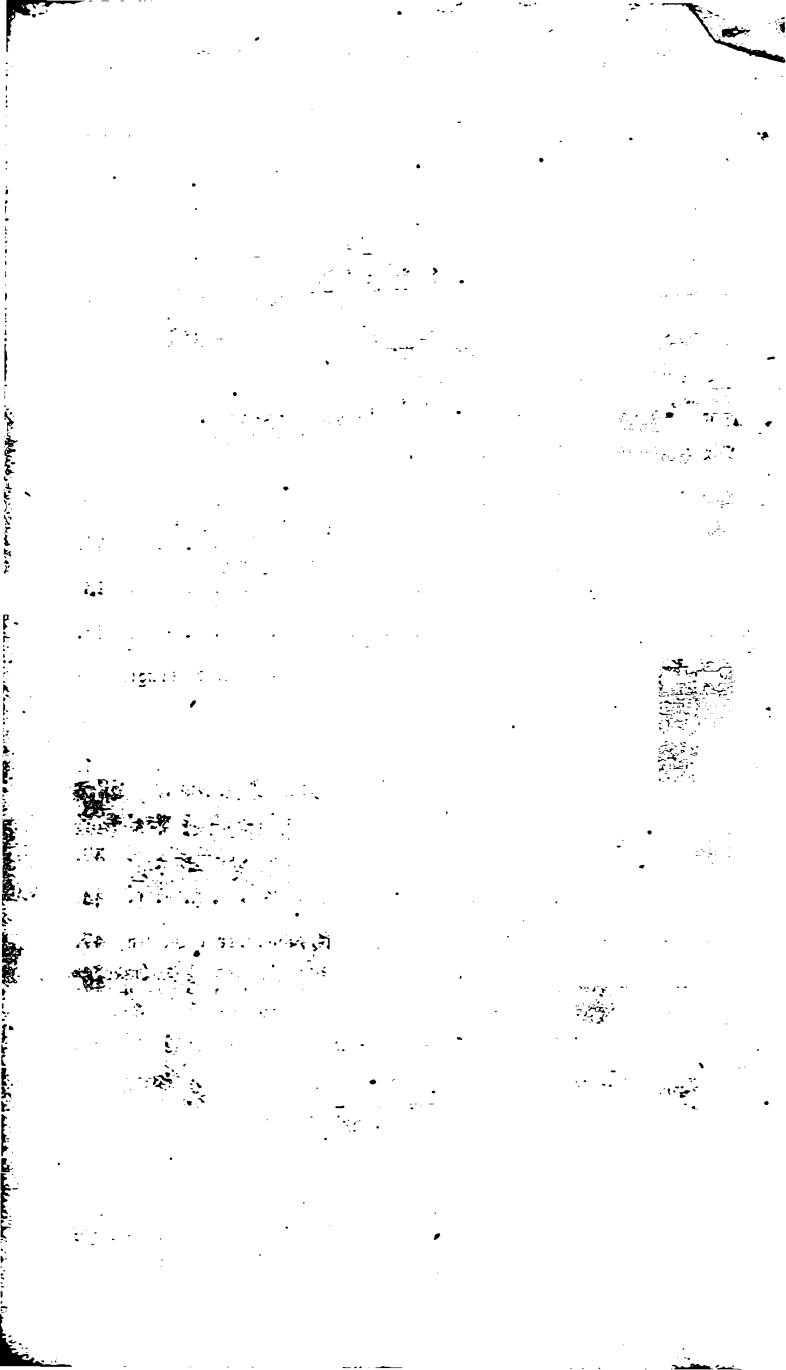
(ifølge en Opfordring i det igaar udkomne Hefte af
Tidskrift for Litteratur og Kritik Pag. 458) at vor
Læsetid ikke blot er „bequem for Forældre, Lærere og
Institutbestyrere“, men ogsaa gavnlig for Disciplene
baade i fysisk og moralsk og intellectuel Hensende.

Christianshavn, den 30te Juni 1840.

N. B. Krarup.

Indhold.

	Side
Udsigt over Skolens Historie	1.
Om Fordelingen af Disciplene	8.
Om Læsetiden her i Skolen	10.
Om Underviisningsgjenslandens Fordeling	11.
Om Lærerne	13.
Instrux for Lærerne	18.
Oversigt over Underviisningens Gang, med Angivelse af de brugte Lærebøger og, hvormeget der er gennemgaaet i dette Skoleaar	20.
Om vore Examina	31.
Om Disciplinen	33.
Løve for Disciplene	39.
Om Bibliotheket	43.
Om Betalingen samt om Fripladser og Stipendier her i Skolen	47.
Schema over den aarlige Hovedexamen	49.

Udsigt over Skolens Historie.

Da jeg aldeles erkjender Rigtigheden af den Paastand, at man ikke kan have grundig Kundskab om en Ting, naar man ikke kjender dens historiske Udvikling: vil jeg ikke ganske forbigaae Skolens Historie, skjøndt jeg af flere Grunde hellere vil overlade til En eller Anden af mine Eftermænd at meddele noget Fuldstændigt derom.

Skolens Historie indtil 1810, da de første officielle Optegnelser begynde, grunder sig kun paa Tradition. Men saavidt jeg har kunnet erfare, er den stiftet efter den store Ildbrand i Kjøbenhavn, i Aaret 1795 (14de August), af Professor Abraham Kall, der i nogle Aar alene og for egen Regning skal have bestyret den ved Hjælp af en Inspecteur og nogle faa Lærere. I denne Periode dimitteredes Aar 1799 Een til Universitetet, i det følgende Aar To.

Efterat disse To vare dimitterede, bragte alle Disciplene — paa Grund af, at den latinske Lærer, Mag. Gjerding, ansaaes for en streng Mand — Sedler fra deres Forældre, at de ikke skulde læse Latin. Saaledes blev Skolen blot Handels- eller Realskole. Lidt efter lidt bragtes dog nogle til at studere; 1815 havde Skolen 3 studerende Classer, og 1816 bleve — efter et Mellemrum af 16 Aar — To dimit-

terede; derpaa var en Standsning til 1820; men fra den Tid af har Skolen hvert Aar sendt Nogle til Universitetet.

Noget efter Aarhundredets Begyndelse (om det var, fordi Skolen ikke kunde svare Regning eller for at opvække mere Interesse for den eller af andre Grunde, maa jeg lade uafgjort) optog Professor Kall Christianshavns to Præster og et Par Grosferere som Medbestyrere, og de udgjorde Skolens Direction. At Skolen dog ikke rigtig har villet trives, formoder jeg deraf, at Gallisen i sine Betragtninger over Kjøbenhavn, 2det B. Pag. 391, angiver Disciplenes Antal i Aaret 1808 til 30, Lærernes til 6.

I Tidrummet fra 1810 til 15 var Capellanen ved vor Frelser's Kirke, R. Fenger, en retsindig og agtværdig Mand, det virksomste Medlem i Directionen; thi Sognepræsten, Biskop Fabricius, havde allerede tidligere udmeldt sig. Men fra 1815 til 1828 var den theologiske Professor Jens Møller Sjelen i Skolens Bestyrelse. Da Forfatteren af disse Blade i Foraaret 1816 blev antagen til Lærer i Latin i den øverste Klasse, bestod Directionen af 5 Medlemmer: Statsraad Abr. Kall, Professor J. Møller, Pastor R. Fenger, Grosfererne N. Brock Hansen og Joh. Dav. Bogel.

Skjøndt Professor J. Møller var en Mand, der besad en særdeles udbredt Lærdom, en sjelden Forretningsdygtighed og stor Iver for Skolen, som han viste baade ved mange andre Ting og især ved den Utrættelighed, hvormed han bivaaned Skolens Examina og selv gav Characterer i de vigtigste Fag: var Skolens Tilstand, da han den 29de Mai 1828 meldte sig ud af Directionen, ingenlunde saa god, som man kunde have Grund til at vente. Ikke en eneste Discipel var i de 13 Aar, i hvilke han stod i Spidsen for Directionen, bleven indkaldt ved Examen Artium; af 40 Candidater havde

16 erhødt laud. ill. til Hovedcharacter *); Discipelantallet var i begge Skolens Afdelinger kun lidt over 70, og Skolens oeconomicke Forfatning var saare maadelig; de maanedlige Skolepenge for Disciplene beløb sig (i April 1828) til 336 Rbd. 14 Sk., den maanedlige Udbetaling til Lærerne var 319 Rbd. 1 Mk. Af de overblevne 16 Rbd. 5 Mk. 14 Sk. — hvis der nemlig ingen Restancer vare — skulde Inspectorens Honorar for Inspectionen og Skolens Reengjørelse udredes, foruden mange baade store og smaa Udgifter, f. Ex. til Fornyelse og Istandsættelse af Skolens Inventarium, der var i en høist ussel Forfatning. Derfor havde ogsaa — hvorover man ikke kan undres — Directionen nogen Tid iforveien seet sig nødsaget til at gjøre et Laan hos Communitetet af 400 Rbd. for at bestride de løbende Udgifter. Skolens Legater og Renterne af en Capital, der i en tidligere Periode var opsparet, kunde dengang omtrent dække Udgifterne til Huusleie, Lys og Brænde.

Under saadanne Omstændigheder kan det neppe ansees for andet, end hvad der fulgte af Forholdenes Natur, da de tilbageblevne 3 Medlemmer af Directionen — idet de aldeles ikke kunde sikkre en tiltrædende Bestyrer af Skolen nogen Løn for sit Arbeide — overdroge mig Skolens Bestyrelse med Ret til at hæve alle Indkomsterne af Skolen mod at besørge alle Udgifterne og i Løbet af 10 Aar at afbetale den omtalte Gjeld af 400 Rbd.

Bilkaarene vare efter det Ovennævnte ingenlunde glimrende; dog antog jeg dem med godt Haab, da de vare nødvendig forbundne med Indrømmelse af den efter min Overbeviisning aldeles fornødne Frihed ved Afstedigelse og Valg

*) Af de 3, der dimitteredes 1799 og 1800, havde 1 erhødt laudabilis med Udm., 2 laudabilis.

af Lærere. Dette Punct var mig af stor Bigtighed, da jeg vidste, hvor odelæggende Nepotismus kan fremtræde — og vel ifølge den menneskelige Naturs Skrøbelighed maa fremtræde — hos en Direction, der supplerer sig selv, er uden Grundat og uden alle Indskrænkninger, hvis den ikke paa-lægger sig dem selv.

Directionen forbeholdt sig at drage Omfjorg for Skolens Legater og Capitaler, og halvvaarlig at udbetale mig Renterne, at bekræfte mit Valg af Lærere, og at kunne opfjige mig med et halvt Mars Marsel; denne Opfjigelsesret tilstodes naturligviis ogsaa mig.

Angaaende Directionens Forhold til Skolen og mig, som dens Forstander, i de sidste 12 Aar tror jeg her at kunne tie, da det ingen væsentlig Indflydelse har havt paa Skolen. Jeg vil kun tilføie, at siden Justitsraad Schybs Død i Februar 1837 har den — saavidt mig er bekjendt — kun bestaaet af eet Medlem, Hr. Provst, Dr. Schack, R. af D.

Væsentligere er det, at Skolen, som før havde boet tilleie og altsaa maatte lade sig nøie med Værelser, der vare indrettede til anden Bestemmelse, i Marts 1837 flyttede ind i et til Skolen indrettet Locale, Lille Kongensgade paa Christianshavn Nr. 60. Gaarden havde før som Præstebolig hørt til Frederiks tydske Kirke, og blev kjøbt af Skolens Forstander den 23 Juni 1836. Ufortøvet blev en Deel bygget til, det Hele forandret; men nogle Uger førend vi skulde flytte ind, afbrændte en betydelig Deel af Gaarden ved nogle Snekfersvendes Uforsigtighed. Med Vanskelighed fandtes — da Skolen ikke kunde blive, hvor den var — i 2 Etager af en Gaard i Nærheden en Leilighed til de 9 Glasfer; 3 Glasfer benyttede den ved Ildbranden ufortærede Deel af den nye Skolebygning. Vel var denne Vinter høist besværlig, men — efterdi Uheld gjerne er forbundet med Held. — fik

vi ogsaa Udskilligt noget bedre indrettet, end det ellers vilde være blevet. Navnlig vil jeg anføre, at anden Sal, hvor de fleste Classer ere, blev halvandet Qvarteer høiere.

Det, Skolen vandt ved denne Flytning, var fornemmelig, at alle Værelserne bleve lyse og tilstrækkelig rummelige, at ikke blot hver Classe fik sit eget Værelse, men ogsaa — med Undtagelse af een — sin egen Indgang; at Dørene og Bæggene fra den ene Classe til den anden ere forsynede med Ruder, hvorved Disciplinen betydeligt fremmes; at Skolens Beliggenhed er paa et roligt Sted, som paa alle Sider er omgivet af Træer; at der ved Skolen er en ypperlig Legeplads; at alle Værelserne opvarmes ved varm Luft fra 2 store Døne, hvori der blot fyres om Natten; at baade Skolens Forstander og Inspecteur kunne have Bopæl i Skolebygningen; at ingen Skolen Uvedkommende boer der, og endelig, at Skolen ikke behøver at frygte for Dpfigelse.

Løvrigt mener jeg, at Skolens Historie og Regnskabet for de sidste 12 Aar især ligger i følgende Talstørrelser.

Discipelantallet har ved hvert Skoleaars Slutning — efter Examenprotocollen — været:

	Studerende.	Ikkstuderende.	Totalantal.
1828	52	18	70
1829	58	30	88
1830	61	37	98
1831	65	49	114
1832	82	91	173
1833	109	84	193
1834	125	83	208
1835	123	95	218
1836	132	87	219
1837	133	89	222
1838	128	100	228

	Studerende.	Fæststuderende.	Totalantal.
1839	132	97	229
for Diebliffet			
(Juni 1840)	128	116	244

Udfaldet af Examen Artium.

	Dimitterede	med udm.	laud.	h. ill.
1828	8	=	8	=
1829	9	2	6	1
1830	6	2	3	1
1831	5	=	5	=
1832	5	1	4	=
1833	7	1	6	=
1834	7	1	6	=
1835	11	2	9	=
1836	7	1	6	=
1837	15	1	13	1
1838	12	=	10	2
1839	12	2	8	2
<hr/>				
	ialt 104	13	84	7

Med Hensyn til de specielle Fag har Udfaldet af Examen Artium i disse 12 Aar været følgende:

	Danf.	Latin.	Lat. Stil.	Græsk.	Hebr.	Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.	Lydst.	Franst.	Spøbedcharacter.
Laud. p. c.	6	14	3	29	11	14	30	27	55	45	27	37	13 enc. publ. orn.
Laud.	87	75	62	98	28	59	54	58	39	49	73	55	84 laud.
Haud. ill.	11	15	35	36	6	31	19	17	10	9	4	12	7 haud. ill.
Non contemn.			4				1	2		1			= non cont.

Anm. Græsk for Hebraisk er anført som Græsk.

Om Fordelingen af Disciplene.

Skolens Formaal er dobbelt, baade at forberede til Universitetet og at danne til andre Stillinger, hvori der uden lærde Kundskaber udfordres Mere, end der erholdes i de almindelige Borger-skoler. Derfor har den 2 Hovedafdelinger, de studerende Classer og Realclasserne. De 3 nederste Classer ere fælles for begge Hovedafdelinger.

Skolen bestaaer for nærværende Tid af 13 Classer, hvis Forhold til hverandre lettest vil kunne oversees paa følgende Maade:

Forberedelsesclassen

5te Realclassse

4de Realclassse

4de studerende Classse

3die Realclassse

3die studerende Classse B.

2den Realclassse

3die — — A.

1ste Realclassse

2den — — B.

2den — — A.

1ste B.

1ste A.

Dyfflytning fra en Classse til en anden finder kun Sted efter den aarlige Hovedexamen; men en Discipel med et jevn godt Hoved og stadig Flid behøver ikke at sidde meer end eet Aar i nogen af Classerne, undtagen i den øverste studerende Classse, hvori han idetmindste maa forblive 2 Aar, saaledes at han enten er 1 Aar i hver af dens Afdelinger, eller 2 Aar i een af dem. Ligesom det undertiden kan lykkes en Discipel med fortrinlige Anlæg at springe over en Classse, naar hans Alder og hele Modenhed synes at tilraade det; saaledes bliver det af og til anseet for riigt at. naar der — ved mindre god

Fremgang — ytrer sig nogen Mangel enten paa Flid eller Evner, at lade en Discipel forblive 2 Aar i samme Klasse. Ved dette Middel have vi ikke sjelden erholdt en flink Discipel af en neppe middelmaadig.

Skjøndt Skolen ikke anseer det for ønskeligt, at Antallet af Disciplene i en Klasse er over 20, kan det dog ikke undgaaes, at dette Maximum undertiden lidet overskrides, især i Slutningen af Skoleaaret. Med Forberedelsesklassen hænder det almindelig, at den er meget liden i Begyndelsen af Skoleaaret og først bliver fuldtallig mod dets Slutning. Det Modsatte pleier at være Tilfældet med 1ste Realklasse, eller som den før benævntes, 1ste Handelsklasse A.

Antallet af Disciplene i de forskjellige Klasser er for Diebliffet følgende:

1ste studerende Klasse A har 18 Disciple.

— — — B — 19 —

2den — — — A — 18 —

— — — B — 19 —

3die — — — A — 20 —

— — — B — 15 —

4de — — — — 19 —

1ste Realklasse — 12 —

2den ——— — 17 —

3die ——— — 20 —

4de ——— — 21 —

5te ——— — 22 —

Forberedelsesklassen . . . — 24 —

Ann. Naar man fordeler Disciplene efter Forældrenes Hjemstavn, ere 55 fra Christianshavn, 3 fra Amager, 152 fra Kjøbenhavn og Forstæder, 8 fra Sjælland, 3 fra Volland, 1 fra Falster, 5 fra Fyen, 9 fra Sylland, 1 fra Holsteen, 5 fra Vestindien, 2 fra Finmarken.

Om Læsetiden her i Skolen.

Den er i Sommermaanederne fra 8 til 2; i Wintermaanederne fra 9 til 3. Onsdag og Lørdag ophører Underviisningen en Time tidligere, undtagen i 1ste A og B; Forberedelsesclassen læser kun 4 Timer daglig, fra 8 til 12 om Sommeren og fra 9 til 1 om Vinteren.

Indtil den 7de April 1836 læstes i denne Skole Formiddag og Eftermiddag, ligesom man endnu gjør i de fleste andre Skoler, og Underviisningen afbrødes 2 Timer om Middagen. Lørdag Eftermiddag var fri.

Et motiveret Andragende fra Disciplene i de 2 øverste studerende Classer om, at Skoletimerne maatte blive sammenhængende, foranledigede os først til at tage denne Sag i Overveielse, og efterat den var drøftet i en Lærerforsamling, besluttedes at gjøre et Forsøg dermed. Udfaldet forekommer os at have været heldigt, og baade Disciplene og deres Forældre yttre almindelig Tilfredshed med Forandringen. Et stort Beviis for, at den offentlige Mening har billiget denne nye Læsetid, troe vi ogsaa at finde deri, at to velbestyrede Skoler, Professor Mariboe's og det v. Westenske Institut, have fulgt vort Exempel.

Virkelig er der saameget, som her i Skolen taler for ikke at dele Skoletiden i tvende ved to eller tre mellemliggende Timer adskilte Partier, at det ingensinde er faldet os ind at vende tilbage til det Gamle.

Anm. Underviisning i Gymnastik gives 5 Sommermaaneder om Eftermiddagen fra 4 til 6 to Gange ugentlig, og Alle ere forpligtede til at tage Deel deri, som ikke have medbragt skriftligt Onske fra Forældre eller Forsatte om, at de maatte være fritagne derfor. Svømmeøvelser for dem, der ville deeltage deri, finde Sted 3 Gange ugentlig, fra 5. til 6.

Om Underviisningsgjenstandenes Fordeling.

Studerende Classer.

	1 A.	1 B.	2 A.	2 B.	3 A.	3 B.	4	ialt.
Latin	12	12	11	11	11	11	11	79
Græsk	5	5	5	5	5	.	.	25
Hebraisk	(2)	(2)	(4)
Dansk	2	2	2	2	2	3	3	16
Tydsk	2	2	2	2	2	2	2	14
Fransk	2	2	2	2	2	4	4	18
Religion og Bibelhistorie	3	3	2	2	3	3	3	19
Historie	2	2	2	2	2	2	2	14
Geographie	2	2	2	2	2	2	2	14
Mathematisk og Regning	4	4	5	5	4	4	4	30
Tegning	1	1	2
Skrivning	1	1	1	2	2	7
	36 eller 34	36 eller 34	34	34	34	34	34	242 eller 238

Anm. Overhovedet anvendes 3 af de latinske Timer til Stil.

Realclasser. *Overgangs- og forberedende skole*
Europæiske skoler 4te 2. 4.

	1 R.	2 R.	3 R.	4 R.	5 R.	Forb.	ialt.
Dansk	3	3	6	8	12	12	44
Tydsk	3	4	4	4	3	.	18
Fransk	4	4	4	4	.	.	16
Engelsk	4	3	2	.	.	.	9
Religion og Bibelhistorie	2	2	3	3	3	.	13
Historie	2	2	3	.	.	.	7
Geographie	2	2	2	2	3	.	11
Mathematisk og Regning	7	8	4	4	4	6	33
Naturhistorie	1	1	2	2	2	.	8
Naturlære	2	1	3
Tegning	1	1	1	2	2	.	7
Skrivning	3	3	3	5	5	6	25
	34	34	34	34	34	24	194

Af denne Tabel over Timefordelingen vil det være klart, at vi grunde Ungdommens Dannelse især paa Sprogunderviisningen, at vi i de ikke-studerende Classer skjenke Modersmaalet, i de studerende Classer det latinske Sprog det største Antal Timer, at vi i ingen Classe begynde paa mere end eet Sprog, at vi af fremmede Sprog først tage Dydsk, dernæst Fransk (baade ligge disse Sprog, som nye, og nærmere, og det er af Bigtighed, at Organerne tidlig blive vant til de fremmede Lyd), derpaa følger i Realclasserne Engelsk, i de studerende Classer Latin, senere Græsk og tilsidst Hebraisk for dem, der ikke udtrykkelig med deres Forældres skriftlige Samtykke forlange sig fritagne derfor.

Om Lærerne.

Hvorvel Methoden ved Underviisningen ingenlunde er uvigtig, er dog ganske vist Læreren's Personlighed at betragte som noget meget Vigtigere. Om han besidder Iver for sit Kald, om han med Lethed kan haandhæve Disciplin, om han ikke blot besidder gode Kundskaber og Lyft til at udvide dem, men ogsaa forstaaer at meddele Andre, hvad han veed, med Klarhed og Livlighed; om han har Evne til at opvække Interesse for sit Fag og for videnskabeligt Studium i Almindelighed, om han ved den Kjærlighed, Disciplene nære til hans Person, og den Agtelse, de have for hans Villie, kan faae dem til ikke blot stadigt at være opmærksomme i Classen, men ogsaa til ærligt at anstrenge sig hjemme, for at være vel forberedte til hans Timer — paa alt Dette kommer det især an.

En stor Fordeel er det for private Skoler, at de i Valg af Lærere blot behøve at tage Hensyn til Dygtighed, uden at være bundne ved Examenscharacteer, Anciennitet o. a. l., og maaskee en endnu større, at de, hvis et Valg har været uheldigt, lettere kunne gjøre et saadant om igjen. Men ligesom de kongelige Skoler ikke sjelden lide af, at de ikke uden megen Vanskelighed kunne blive befriede for uduelige Lærere, naar de engang have faaet dem, saaledes er det for private Skoler ofte til Skade, at de ikke kunne beholde gode Lærere, og ogsaa vi beklage at have mistet mangan brav Lærer, førend vi ønskede det*). Dog vil følgende

*) Herved tænker jeg nærmest paa det Tab, vi i det sidste Aar have lidt, idet Hr. Pastor **V. G. Hall** forlod os, da han blev kaldet

Fortegnelse over de nuværende Lærere med Angivelse af deres Alder, som Lærere her ved Skolen, vise, at Borgerdydsskolen paa Christianshavn ogsaa i denne Henseende har været ret heldig.

N. B. Krarup, Dr. Philos., Forstander for Skolen siden 1ste Oct. 1828, Lærer siden Foraaret 1816, underviser i Latin i 1ste A, og 1 Time i romerske Antiquiteter i 1ste B, har 13 Timer ugentlig.

Hr. C. Svenningsen, Cand. Philos., Inspecteur ved Skolen siden 1ste Aug. 1832, Lærer siden Foraaret 1824, underviser i Mathematik i 1ste A og B, 2den A og B; i Latin i 3die B, har 29 Timer ugentlig.

Hr. J. F. Dreboldt, Cand. Juris, Copiist i Hof- og Stadsretten, Lærer siden 1ste Aug. 1826, underviser i Tydsk gennem alle Classer, har 32 Timer ugentlig.

Hr. N. U. Krøssing, Cand. Philos., Cantor i Citadellet, Lærer siden 1ste Oct. 1828, underviser i Dansk i 4de og 5te Realclasse, har 20 Timer ugentlig.

Hr. C. F. N. Gøtje, Cand. Philos., Lærer siden Jan. 1829, underviser i Læsning i Forberedelsesclassen, har 6 Timer ugentlig.

Hr. C. G. Møhl, Cand. Juris, Copiist i Hof- og Stadsretten, Lærer siden April 1829, underviser i Fransk i 4de studerende Classe, i 3die og 4de Realclasse; i Historie og Geographie i 3die studerende Classe B og 4de studerende Classe, har 20 Timer ugentlig.

til Sognepræst i Svendborg. Denne værdige Mand havde omtrent i 16 Aar med Samvittighedsfuldhed og Dygtighed været Lærer ved denne Skole, hvor han selv havde modtaget sin første Dannelse, og han har efterladt sig et saare agtet og kjertligt Minde saavel hos sine Medlærere, som hos sine Disciple.

- Hr. **D. C. Borch**, Cand. Philos., Lærer siden Aug. 1830, underviser i Fransk i de 6 øverste studerende Classer og 1ste og 2den Realclassse, har 22 Timer ugentlig.
- Hr. **N. J. Wagtmann**, Cand. Theol., Bibliothekar siden Jan. 1831, Lærer fra Jan. 1832, underviser i Religion og Bibelhistorie i 4de studerende Classse og i de 4 øverste Realclasser, i Mathematik og Regning i de 3 nederste studerende Classer, har 25 Timer ugentlig.
- Hr. **Leopold H. S. Jørgensen**, Cand. Philos., Lærer siden Marts 1832, underviser i Dansk i de 3 nederste studerende Classer og Forberedelsesclasssen, har 14 Timer ugentlig.
- Hr. **S. L. Povelsen**, Cand. Philos., Lærer siden Jan. 1833, underviser i Græsk i de 5 øverste studerende Classer og i Latin i 1ste B, har 36 Timer ugentlig.
- Hr. **Joh. P. Møller**, Cand. Theol., Lærer siden Oct. 1833, underviser i Latin i 4de studerende Classse og i Hebraisk i 1ste A og B, har 15 Timer ugentlig.
- Hr. **N. P. Neith**, Cand. Philos., blev Lærer 1833, underviser i Naturlære og Mathematik i 1ste og 2den Realclassse, i Dansk i de 3 øverste Realclasser, har 29 Timer ugentlig.
- Hr. **Conrad Nothe**, Cand. Theol., Lærer siden Jan. 1834, underviser i Religion og Bibelhistorie i 1ste A og B, 2den A og B, har 10 Timer ugentlig.
- Hr. **C. F. Funch**, Cand. Philos., Lærer siden 1ste Mai 1834, underviser i Latin i 2den B og 3die A, har 22 Timer ugentlig.
- Hr. **J. C. Schjødte**, Lærer siden Aug. 1834, har hele den naturhistoriske Underviisning og 8 Timer ugentlig.

- Hr. **W. Kruse**, Copist i General-Toldkammeret, Lærer siden Aug. 1834, underviser i Skrivning i de 3 øverste Realclasser, har 9 Timer ugentlig.
- Hr. **W. B. Naasch**, Handelsbogholder, Lærer siden 1ste Nov. 1834, underviser i Regning i alle Realclasser, har 19 Timer ugentlig.
- Hr. **L. P. J. Giesing**, Cand. Theol., Lærer siden Febr. 1835, underviser i Skrivning i 2den A og B, 3die A, har 3 Timer ugentlig.
- Hr. **Fred. D. Jørgensen**, Cand. Theol., Lærer siden Mai 1835, underviser i Skrivning i 3die B, 4de studerende Klasse, 4de og 5te Realklasse og Forberedelsesclassen, har 20 Timer ugentlig.
- Hr. **Hother Sønshell**, Cand. Theol., Lærer siden Aug. 1835, underviser i Engelsk i de 3 øverste Realclasser, har 9 Timer ugentlig.
- Hr. **N. W. Solbeck**, Portraitmaler, underviser i Tegning siden Mai 1836, har 9 Timer ugentlig.
- Hr. **J. S. Bang**, Stud. Philol., Lærer siden Juli 1837, underviser i Latin i 2den A, har 11 Timer ugentlig.
- Hr. **G. N. Müller**, Lærer ved Landcadetacademiet, Lærer her ved Skolen siden Aug. 1837, underviser i Historie og Geographie i 2den A og B, 3die A, i Geographie i de 5 Realclasser, har 23 Timer ugentlig.
- Hr. **C. B. Nimestad**, Cand. Philos., Lærer siden Nov. 1838, underviser i Historie og Geographie i 1ste A og B, i Historie i 1ste Realklasse, har 10 Timer ugentlig.
- Hr. **D. Pontoppidan**, Cand. Theol., Lærer siden 1ste Febr. 1839, underviser i Dansk i de 4 øverste studerende Classer, i Historie i 2den og 3die Realklasse, i Bibelhistorie i 5te Realklasse, har 16 Timer ugentlig.

Hr. N. E. Jønger, Cand. Theol., Lærer siden Jan. 1840, underviser i Religion og Bibelhistorie i Bde A og B, har 6 Timer ugentlig.

Gymnastiklærerne **Scheer** og **Thomsen** forestaae Gymnastikunderviisningen; de have hver 4 Timer ugentlig.

Gymnastiklærerne **Thomsen** og **Nielsen** ere Svømmelærere her ved Skolen; de have hver 3 Timer ugentlig. I Almindelighed yde ogsaa et Par af Skolens andre Lærere Bistand ved Svømmesøvelserne.

Underviisning i Dands, som dog — af Mangel paa Deeltagere — ikke hver Vinter finder Sted, gives af Hr. **Benzen**, Dandser ved det kongelige Theater.

Instrux for Lærerne.

De, der have den første Time, komme idetmindste 5 Minutter førend Skolens Uhr slaaer.

De, der have den sidste Time, forlade ikke Classen, førend Disciplene ere borte.

Naar Veiret ikke tillader, at der gaaes ned paa Pladsen imellem Timerne, gaaer enhver Lærer ved Timens Ende strax til den Klasse, hvori han skal være i næste Time. Den, der ingen flere Timer har, bier, til han bliver afløst.

Naar en Lærer er utilfreds med en Discipels Flid eller Dpførsel, straffer han ham med Characterer og Anmærkninger. Er nogen af disse af større Betydenhed, underretter Læreren ved Timens Ende Forstanderen derom, for at den Discipel, der har forseet sig, kan blive straffet efter Forseelsens Beskaffenhed.

Skulde en Lærer ansee det for nødvendigt at revse en Discipel paa Stedet f. Ex. for nogen personlig Fornærmelse, da underretter han ligeledes Forstanderen derom ved Timens Slutning, om han endog ikke har givet nogen Anmærkning.

Overhovedet søge Læreren mere at frembringe Flid og Sædelighed ved at opvække Interesse for sit Fag, Kappelyst og Uressfølelse, end ved Straffemidler.

Læreren bør være opmærksom paa, at alle Classens Disciple faae Kundskab om, hvorlangt de have for til den følgende Time; og naar Opgaven til en Afhandling dicteres, bør Datum tilføies, naar Afhandlingen skal leveres.

Naar en Lærer ønsker andre Lærebøger i sit Fag, henvender han sig til Skolens Forstander, for at de i Forening kunne tage en Bestemmelse desangaaende. Til paa egen

Haand at foreskrive Bøgers Anskaffelse er ingen Lærer berettiget.

Enhver Lærer retter hjemme de skriftlige Arbejder, der høre til hans Fag, og bidrager Sit til, at de ere i tilbørlig Orden; han holder over, at Disciplene have Hænderne paa Bordet, reise sig, naar de examineres, at de ikke blot adlyde punctligt, men ogsaa vise Hosflighed og Beskedenhed; han anmærker de Disciple, der komme for silde, ikke have deres Stile færdige i rette Tid, mangle Bog, Pen o. s. v.; ogsaa noterer han dem, der gaae ned i Gaarden i Timen.

Enhver Lærer vaage over, at der ingensinde i hans Nærværelse ytrer sig nogen Raahed, Støien, Voldsomhed enten i Timen eller før og efter den; idethale er det enhver Lærers Pligt efter Evne at bidrage til almindelig Orden og Sædelighed blandt Disciplene baade paa Skolen og udenfor den.

Skulde en Lærer enten formedelst Sygdom eller noget andet nødvendigt Forfald ikke kunne møde paa Skolen, maa han underrette Skolens Forstander derom saa betimeligt, at de fornødne Anstalter kunne blive truffne.

For at ikke en Lærers oeconomiske Stilling skulde blive derangeret ved en langvarig Sygdom, ere Skolens Lærere komne overeens med Forstanderen om, at deres hele Gage i Sygdomstilsælde sikkes dem i 3 Maaneder, mod at der maanedlig fradrages 2 β af hver Rbd.

Overfigt over Underviisningens Gang med Angivelse af de brugte Lærebøger og, hvormeget der er gennemgaaet i dette Skoleaar.

Forberedelsesklassen.

Med Optagelse deri forlanges aldeles ingen Forkundskaber; dog kunne de Fleste allerede kjende Bogstaver, og Mange endnu lidt Mere. Den rigtigste Alder er imellem 5 og 7 Aar. For at komme i næste Klasse udfordres nogenlunde Færdighed i at kunne læse baade dansk og latinisk Tryk (Hjorts danske Børneven); at kunne regne de 4 Species i ubenævnte Tal, og at kunne skrive Sammenskrift.

5te Klasses.

Der lægges i de danske Timer Grundvolden til den grammaticalske Dannelse, og det Vigtigste om Ordklasserne, Orddannelsen og Sætningens Dele læres og indøves (Krosfings Schema til Grammatik); af Krosfings poetiske Læsebog 1ste Deel læres forskellige Digte udenad og nedskrives først efter Bog, siden efter Hufommelsen; efter Krosfings Opgaver til Øvelse i Stiil have Disciplene i andet Halvaar skrevet 1 Stiil ugentlig. Hjorts danske Børneven har været brugt til Indenadslæsning.

I denne Klasse begyndes paa Tydsk efter Hallagers Læsebog (fra P. 1—94); desuden ere adskillige af de tydske Vers lærte udenad; Tydsk affskrives efter en trykt Bog.

I Bibelhistorie læses Herselebs korte Udsigt over Bibelhistorien.

I Geographie er læst Europa af G. A. Müllers Begyndelsesgrunde i Geographien. Hver Discipel maa have et Atlas, hvilket ogsaa gjælder for alle de følgende Classer.

I Naturhistorie er gjennemgaaet Dyreriget i Krøyers naturhistoriske Lærebog for de første Begyndere.

I Regning læres de 4 Species i benævnte Tal. Jacobis 4 Species.

Underviisning i Tegning begyndes.

4de Aalclassse.

Den danske Underviisning fortsættes efter samme Bøger som i den foregaaende Classse.

I Lydsk er læst af Hallagers Læsebog fra P. 94—186; Vers af samme Bog ere lærte udenad og nedskrevne efter Hukommelsen; i Grammatik er begyndt med Conjugationerne.

I Fransk begyndes med Læsning af Borrings Manuel des enfans (P. 1—47) og læres Lidt af Deichmanns franske Grammatik.

I Religion er lært af Herzeles forte Udsigt over Bibelhistorien det nye Testamente; af Balles Lærebog 1ste og 2det Capitel.

I Geographien er meddeelt en Oversigt over Europa, Asien og Africa efter Munthes Lærebog, udgiven af Belschow, 2den Udgave. (Næste Aar vil blive brugt G. A. Müllers Begyndelsesgrunde, hvoraf Halvdelen er læst i den foregaaende Classse.)

I Naturhistorie er læst Dyreriget efter Funks Naturhistorie for Ungdommen. (Næste Aar vil blive brugt Krøyers i den foregaaende Classse brugte Lærebog.)

I Regning begyndes paa Læren om Brøk. Ursins Regnebog.

I Skrivetimerne anvises Disciplene til selv at skjære deres Penne; Tvelfen deri fortsættes i alle de følgende Glasfer.

3die Mealeclasse.

Danſk. Af de 6 ugentlige Timer anvendes 1 til Læsning (Hjorts Borneven), 1 til Grammatik og Analyse, 2 til Dictat, 1 til Stil og 1 til Stilerettelse.

I Tydſk er læst af Niifes (ſtorre) Læſebog fra P. 148—250; Verſ af Hallagers Læſebog ere lærte udenad; Tydſk er ſkrevet efter Dictat; af Grammatik (Hjorts) ſaavel lært Declinationer ſom Conjugationer.

I Franſk er læst Borrings Manuel fra P. 49—111; i Deichmanns franſke Grammatik Hjælpeverberne og de regelmæssige Conjugationer.

I Engeliſk er læst Mariboets Stories of England's History P. 1—45; Sammes Formlære fra Begyndelsen til 3die Claffe af uregelmæssige Verber.

I Religion af Balles Lærebog 4de, 5te og 6te Capitel til Pligterne mod os ſelv; af Herſlebs korte Udfigt over Bibelhistorien det nye Teſtamente.

I Historie er læst Koſods fragmentariſke Fremſtilling af de vigtigſte Begivenheder forfra indtil Korstogene P. 105.

I Geographie Munthes Lærebog, udgiven af Welſchow, forfra til Portugal og Spanien.

I Naturhistorie Mineralierne og Dyreriget efter Krøyers naturhistoriſke Lærebog for de forſte Begyndere.

I Regning fortsættes Læren om Brøk og anvendes paa Reguladetri.

2den Mealeclasse.

Danſk. Af de 3 ugentlige Timer anvendes 1 til Læsning og Analyse, 1 til Dictat og 1 til Stil.

I Tydsk er i Riises (større) Læsebog læst fra P. 1 til 285; i Hjorts tydske Grammatik Formlæren; 1 Time ugentlig er anvendt til skriftlige Øvelser.

I Fransk er læst B. Bjerrings Læsebog og det Vigtigste af Deichmanns Grammatik; 1 Time ugentlig Stil.

I Engelsk Sinnetts Elementarbuch til P. 101; Mari-boes Læsebog efter en ny Methode til story of little Jack; Mariboes Formlære; 1 Time ugentlig Stil.

I Religion af Balles Lærebog 7de og 8de Capitel; af Herslebs korte Udsigt over Bibelhistorien det gamle Testamente.

I Historie er læst det samme Pensum som i foregaaende Klasse.

I Geographie Europa efter Munthes Lærebog, udgivet af Belschow.

I Naturhistorie Mineralierne, Planteriget og Dyrerigets 3 første Rækker efter Kroyers naturhistoriske Lærebog for de første Begyndere.

I Geometrie er gennemgaaet Læren om congruente Triangler og parallelle Retlinier efter Svenningsens Lærebog.

I Arithmetik om de 4 Regningsarter, Brøk, Decimalbrøk og Bogstavregning (uden Lærebog).

I Naturlære om Legemernes almindelige Egenskaber og Mechanik.

I Regning repeteres alt det Foregaaende i blandede combinerte Opgaver baade paa Tavle og i Hovedet. Der begyndes paa Selskabs Regning, Rentens Regning, Binden og Tab.

Iste Meaalclasse.

I Dansk udarbejdes i Almindelighed 2 Stile om Ugen; Øvelse i Læsning og Analyse fortsættes.

I Tydsk er af Kriegt's belehrende Darstellungen læst fra P. 183—393; af Grammatik ere de vigtigste Regler af Syntaxen lærte; de skriftlige Øvelser bestaae deels i Oversættelse paa Tydsk efter Grønbergs store Stiløvelsebog, deels i Extemporalstil, Dictat og Nedskreven paa Tydsk af smaa Sætninger, som af Læreren fremsættes paa Dansk.

I Fransk er læst udvalgte Stykker af Hermann og Blichner (*Handbuch der neueren französischen Sprache, prof. Theil*); udenad B. Bjerrings Læsebog; 1 Time er ugentlig anvendt til Stiløvelser.

I Engelsk er Hedley's Gleanings (fra P. 1—132) oversat fra Engelsk paa Dansk; Mariboës Læsebog efter en ny Methode (fra § 30 til § 80) oversat fra Dansk paa Engelsk; 1 Time er ugentlig anvendt til Stiløvelser.

I Religion er af Balles Lærebog læst 5te, 7de og 8de Capitel; af Herslebs korte Udsigt over Bibelhistorien det gamle Testamente.

I Historie er læst Kosods fragmentariske Fremstilling af de vigtigste Begivenheder fra Korstogene til den franske Revolution; Danmark's Historie er gennemgaaet ved mundtlige Foredrag indtil den oldenborgske Stammes Regjerings-tiltrædelse.

I Geographie er læst Bruhns Geographie für Real- und Bürgerschulen forfra til America.

I Naturhistorie samme Pensum som i foregaaende Klasse.

I Geometrie de 3 første Capitler af Svenningsens Geometrie; i Arithmetik (uden Lærebog) Læren om Brøk, Decimalbrøk, Bogstavregning, Proportioner og Kvadratrodens Udtrækning; desuden Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekjendt.

I Naturlære er gennemgaaet Læren om Lyset (uden Lærebog).

I Regning begyndes paa Kjederegning; der læres at trække Verler over hele Europa med Arbitrage-Regning, at calculere efter opgiven Factura, hvad Varer komme til at koste her; endvidere at opgjøre en Conto Courant; Disconto Beregning. Tengang om Ugen combinerte Opgaver af alle Regningsarter, anvendte paa Tilfælde af det daglige Liv.

4de studerende Klasse.

I Latin er af Badens latinske Grammatik læst indtil Syntaren; af Borgens latinske Læsebog de 32 første Stykker; de danske Stykker oversættes paa Latin, og ogsaa ved andre lette Exempler øves Disciplene i at anvende de lærte Regler.

I Dansk fortsættes Zvelserne i Indenadslæsning, Analyse og Stil; Læren om Skilletegnene gennemgaaes.

I Tydsk er af Riises (større) Læsebog læst fra P. 145 til 250; i Hjorts Grammatik Declinationer og Conjugationer.

I Fransk er af Borrings Manuel des enfants af 1ste Parti læst fra P. 49—140, af 2det Parti fra P. 1—59; i Deichmanns Grammatik Verberne.

I Religion er af Balles Lærebog læst 4de, 5te og 6te Capitel indtil Pligterne mod os selv; i Herslebs (større) Bibelhistorie det nye Testamente til den sidste Paaskereise.

I Historie er af Kosøds fragmentariske Fremstilling af de vigtigste Begivenheder læst forfra til Calmarforeningen.

I Geographie er af Munthes Lærebog, udgiven af Beschow, læst fra England til Enden.

I Regning gennemgaaet de 4 Species i hele og brudne Tal.

3die studerende Klasse B.

I Latin er læst af Badens latinske Grammatik den etymologiske Deel og de vigtigste Regler af Syntaren; i

Borgens latinske Læsebog fra P. 76 til Enden; ikke Lidet af det Foregaaende og Glosebogen er lært udenad.

I Dansk fortsættes den foregaaende Underviisning og de skriftlige Øvelser.

I Tydsk er læst af Riises (større) Læsebog fra P. 337—461; hver 4de Time anvendes til skriftlige Øvelser, der afveksle imellem Dictat og Oversættelse efter Grønbergs mindre Stiiløvelsesbog.

I Fransk er læst af Borrings Læsebog for Mellemklasserne forfra til P. 116; i Grammatik til Syntax. Næste Aar vil blive brugt B. Bjerrings Læsebog.

I Religion er af Balles Lærebog læst fra 1ste—4de Capitel; i Bibelhistorie Jesu Levnet.

Historie. Kofods vigtigste Begivenheder til P. 207.

Geographie. Hele Munthes Geographie.

I Arithmetik er gennemgaaet de 4 Species i hele og brudne Tal og Bogstavregningen (uden Lærebog).

3die studerende Klasse A.

I Latin er af Badens Grammatik læst til § 160 incl.; af Brøders lectiones 1ste og 2det Capitel. (Næste Aar vil blive læst Cornelius Nepos.)

I Græsk er efter Langes Grammatik læst Skelettet af den paradigmatiske Deel; i Langes Materialier indtil blandede Exempler P. 18.

I Dansk fortsættes Øvelserne — naturligviis med noget større Fordringer.

I Tydsk er brugt Riises Læsebog; Hjorts Grammatik.

I Fransk er af Borrings Læsebog for Mellemklasserne (3die Udgaave) læst forfra til P. 132; Deichmanns Grammatik. Næste Aar vil tillige blive brugt B. Bjerrings Læsebog.

§ Religion er af Balles Lærebog læst 1ste, 2det, 3die, 7de og 8de Capitel; i Herslebs Bibelhistorie fra 5te Periode til 3die Afdeling.

§ Historie er efter Kosfods Udtog læst den gamle Historie og af den nye Danmark og Norge.

§ Geographie er af Munthes Lærebog, udgivet af Welschow, læst forfra til Østerrig excl.

§ Geometrie er efter Svenningsens Lærebog gennemgaaet Læren om Triangleres Congruents og parallelle Linier samt Noget af Læren om Firkanter; i Arithmetik Bogstavregning og Decimalbrøk.

2den studerende Klasse B.

§ Latin er af Badens Grammatik læst til § 169 incl.; Ciceros Tale for Roscius (Madvigs Udg. af Ciceros udvalgte Taler); Cæsars 1ste og 2den Bog om den galliske Krig.

§ Græsk er efter Langes Grammatik læst det Vigtigste af den paradigmatiske Deel; i Langes Materialier (2den Udgave) fra P. 16—50.

§ Dansk udgjøre Udarbejdelser, hvoraf der idetmindste maanedlig skal skrives 1 hjemme og 1 paa Skolen, den væsentligste Deel af Underviisningen i denne og de følgende Classer.

§ Tydsk er læst af Rungs Læsebog fra P. 1—90. I de 4 øverste Classer læres Reglerne for de tydske Substantivers Kjøn og Syntaren. Disse Regler saavel som Declinationer og Conjugationer indøves ved Exempler, smaa Sætninger, Disciplene selv maae fremsætte paa Tydsk enten skriftlig eller mundtlig.

§ Fransk er læst af Ideler og Nolte (Handbuch der französischen Sprache, prosaischer Theil) fra P. 16—108.

I Religion er af Fogtmann's Lærebog læst 1ste Capitel til § 45; i Herslebs Bibelhistorie 1ste Afsnit af det nye Testamente.

I Historie er efter Kosods Udtog læst fra Norges Historie til Revolutionen i Frankrig.

I Geographie er efter Riises Lærebog læst Asien, Africa, America og Australien. (Næste Aar vil blive brugt Munthes Lærebog, udgivet af Welschow, 2den Udgave.)

I Geometrie er gennemgaaet de 3 Capitler om Fiir-kanter (Polygoners Forvandling med Paralleler og Beregning af en Polygons Areal), om Retlinier i og ved Cirkelen, om regulære Polygone. I Anledning af den pythagoriske Læresætning læres practisk at udtrække Kvadratroden; i Arithmetik ere Figuringer af 1ste Grad Hovedopgaven for denne Klasse.

2den studerende Klasse A.

I Latin er læst Cæsars 3 Bøger om Borgerkrigen (efter Helds Udgave); Dvids Forvandlinger (efter Feldbausch) fra 1ste til 13de Stykke; Ciceros Tale for Kong Dejotarus; Bojesens romerske Antiquiteter; Badens latinske Grammatik. Næste Aar vil blive læst nogle af Ciceros Taler i Madvig's Udg. og nogle Stykker af Terent's.

I Græsk er af Odysseen læst fra 11te til 15de Bog incl.; Langes Grammatik.

Dansk ifr. foregaaende Klasse.

I Tydsk er af Kriegks belehrende Darstellungen læst fra P. 129—230; (ifr. foregaaende Klasse). Næste Aar vil blive brugt Kungs Læsebog.

I Fransk er af Ideler og Nolte læst fra P. 121—359, med Undtagelse af Forfatteren Bayle.

I Religion er af Fogtmann's Lærebog læst fra § 78—§ 115; i Herslebs Bibelhistorie fra P. 102—200.

I Historie er efter Kosfods Udtog læst Frankrig, England, Portugal, Spanien, Nederlandene og Tydskland.

I Geographie efter Riises Lærebog Preussen, Tydskland, Østerrig, England, Frankrig, Schweiz, og fra Mellem-Africa til Enden.

I Geometrie er efter Svenningsens Lærebog læst indtil Capitlet om Cirkelens Beregning; i Arithmetik Division i Bogstavregning, Læren om Printal og Divisionsrestens Theorie, Rodextraction og irrationale Functioners Behandling, Proportionslæren anvendt paa de forskjellige Arter af Reguladetri; endvidere quadratiske Ligninger og Ligninger med flere Ubekjendte.

Iste studerende Classe A og B.

I Latin er læst Cæsars 3 Bøger om Borgerkrigen (efter Helds Udgave); Ciceros 1ste og 2den Bog tusculaniske Undersøgelser; Quintilians 10de Bog (efter Herbsts Udgave); Horats's Breve med Brevet til Pisonerne; Dvids Forvandlinger (efter Feldbausch) 1ste, 2det, 3die, 4de, 7de, 10de, 11te, 13de og 14de (af 1ste stud. Cl. A desuden 15de, 16de, 18de, 19de og 20de) Stykke; Bojesens romerske Antiquiteter.

I Græsk er læst af Homers Odyssee fra 11te til 17de Bog; af Xenophons Anabasis fra 1ste til 4de Bog; Platos Grito og Forsvarstale for Socrates; Epictets Haandbog.

Dansk, jfr. 2den studerende Cl. B.

I Tydsk er brugt Kriegks belehrende Darstellungen.

I Fransk Hermann og Büchner (Handbuch der neueren französischen Sprache, prosaischer Theil).

I Religion er læst Fogtmanns Lærebog; Hersteds Bibelhistorie; Matthæus's Evangelium.

I Historie Kosfods Udtog (Begivenhederne behandles mere synchronistisk).

I Geographie Riises Lærebog (med mere Hensyn til den physiske Geographie).

I Geometrie er som Nyt gennemgaaet de to sidste Capitler af Geometrien, nemlig om Cirkelens Beregning og om Forholdet mellem Figurers Flader; i Arithmetik er det Hele repeteret og Adskilligt tilføjet; Logarithmers Theorie gennemgaaet og indøvet; Opgaver, som Disciplene hjemme skriftlig besvare, gives i Regelen i de 4 sidste Skoleaar.

I Hebraisk har 1ste Parti læst Lindbergs Grammatiske Regler og 40 Capitler af Genesis; 2det Parti Lindbergs Grammatiske Regler indtil nomina og af Genesis de 3 første Capitler.

Anm. I næste Skoleaar vil blive læst i Latin og Græsk: Virgils Aeneide 6te Bog; Horats's Ode 1ste og 2den Bog; 2 eller 3 Stykker af Terent's; Cicero om Pligterne 1ste og 2den Bog (helst Zumpt's Udgave 1837); Callust's Catilina og Jugurtha (Bojesens Udgave); Plinii Epistolarum delectus mit Anm. von Herbst, 1839; Cicero's 1ste og 2den philippiske Tale og Taler for Milo. Odysseens 18de til 24de Bog; Herodots 1ste Bog; 3die og 4de Bog af Xenophons socrat. Mærkværdigheder.

Om vore Examina.

Ved den aarlige Hovedexamen aflægges der — deels ved skriftlige deels ved mundtlige Prøver — Regnskab for Alt, hvad der er lært i det hele Aar.

Under de skriftlige Prøver vaages med den størst mulige Omhu over, at Ingen erholder anden Hjælp end den, der maatte være tilstaaet Alle. Som et Middel til at opnaae det, fordeles Disciplene af een Glasje, der have samme Arbejde for, mellem Disciplene af 1 eller 2 andre Glasjer, der ere sysselsatte med et andet Fag.

Den mundtlige Examen afholdes paa 5 forskjellige Steder, og paa hvert Sted ere altid 2 Lærere tilstede, som Censorer. Disse give Characterer efter den Examineredes Svar, medens Examinator selv giver en tredie Character, der — uafhængig af Examens Udfald — tager Hensyn til, hvad Discipelen pleier at præstere, og saaledes modererer Virkningen af overdrevet Held eller Uheld.

Ved Bestemmelse af Hovedcharacteren iagttages, at Charactererne i de enkelte Fag ved Sammentællingen have Værd efter det ugentlige Antal Timer, der er tildeelt Faget; saaledes gjælder f. Ex. et ug i Græsk, der har 5 Timer om Ugen, 2½ Gang saameget som et ug i Tydsk eller Fransk, hvortil der kun ere 2 Timer.

En Følge af denne Fremgangsmaade er, at vi kunne opflytte Disciplene blot efter Examens Udfald, og at ingen Discipel her i Skolen kan kaste Skylden for, at han ikke er kommen i en høiere Glasje, paa Nogens ugunstige Stenning imod ham, hvilket vistnok er uundgaaeligt, hvor Opflytningen bestemmes alene efter Lærernes Vidnesbyrd.

Ønsker nogen Discipel med sine Forældres Samtykke at blive et Aar længer i en Classe, skjøndt han efter sin Hovedcharacter kunde blive opflyttet, negtes det ham ingensinde; derimod kan ingen paa Grund af sit eller sine Forældres Ønske enten blive opflyttet i en høiere Classe eller dimitteret til Universitetet, naar Examen's Udfald har viist, at han er umoden dertil.

Vore Qvartalsexamina ere enten saaledes indrettede, at enhver Classe har sin Dag, hvori den examineres i flere af Hovedfagene, og hvorved Forstanderen — for at faae en noiagtigere Kundskab om samtlige Disciple — saameget som muligt selv er Censor; eller saaledes, at Læreren selv bestemmer een eller flere Timer, hvori han paa egen Haand prøver og bedømmer, hvad enhver Discipel kan erindre af det, der er gennemgaaet i Qvartalet.

Charactererne ved Qvartalsexamina gjælde, naar de sammentælles med de øvrige, tidobbelt.

Anm. Classernes Antal har i de senere Aar gjort det nødvendigt at indskrænke det første Slags Qvartalsexamina, saa at vi i det sidste Aar, ligesom i det foregaaende, kun have havt een, nemlig i December. Afholdelsen af det andet Slags er afhængig af, om vedkommende Lærer finder den fornøden.

Om Disciplinen.

Svilke Midler Skolen betjener sig af for at frembringe Flid, Opmærksomhed, Orden og Sædelighed, vil være tydeligt af Skolens Love og Instruxen for Lærerne. Det vil deraf sees, at den især søger at virke paa Vresfølelsen, og at vi fornemmelig anvende **Characterer** og **Ummærkninger** for at naae vort Maal.

Med Undtagelse af Disciplene i 1ste studerende Klasse A og B, som have særegne Smaabøger, hvori enhver Lærer ved Maanedens Ende indfører sit Vidnesbyrd, erholder enhver Discipel om Løverdagen i sin Characterbog alle de specielle Characterer, han har faaet hver Dag i Ugen, tilligemed de Ummærkninger, han har paadraget sig. Disse Ummærkninger indføres enten ordlydende eller reduceres til een af følgende Hovedcharacterer for Dpførsel: *Roesv.*, *Upaaflagelig*, *Upaafl.?*, *Li upaaflagelig*, *Li upaafl.?*, *Utilbørlig*. Om Mandagen medbringer Discipelen igjen sin Characterbog med Paategning, at den har været foreviist for Faderen eller for den, der ellers maatte have nærmest Tilsyn med ham.

Har Noget faaet Slet eller Hul i noget Fag, eller har han faaet nogensomhelst Ummærkning, maa han ikke forlade Skolen, førend han er fremstillet for Skolens Forstander.

For mindre Forseelser slipper den, der har gjort sig skyldig deri, med en Paamindelse. Er Ummærkningen af en mere graverende Beskaffenhed, f. Ex. for Usandhed, Ulydighed, Trods, Ringeagt for flette Characterer, gjentagen Forstyrrelse af Underviisningen, forsættlig Mishandling af Andres

Voi: da faaer han, om han hører til de Mindre, Befaling at forføie sig til mit Værelse, og modtager der af mig i Genrum nogle Slag af et Spanskrør tilligemed Advarsler og Formaninger.

Er det Noget i de høiere Glasfer, der grovere har forset sig, underrettes han om, at han skal sidde efter næste Løverdags Eftermiddag. For at han da bedre kan have Tid og Leilighed til at overveie sin Forseelses Beskaffenhed, maa han — efter Omstændighederne 2 à 3 Timer — aldeles ikke foretage sig Noget, og er under bestandigt Tilsyn af Skolens Inspecteur, der i samme Værelse er beskæftiget med sit Arbeide. I den senere Tid have vi begyndt at lade den, der sidder efter, skrive en Afhandling om Noget, der staaer i Forbindelse med den Pligt, han har overtraadt. Naar han paa en tilfredsstillende Maade har besvaret Opgaven, faaer han Lov til at gaae.

Hvis Noget udebliver, skjøndt han er tilsagt til at sidde efter, bortvises han, naar han igjen vil indtage sin Plads i Skolen, og der tilstedes ham ikke Deeltagelse i Underviisningen, inden han fuldstændig har afsonet sin Brøde. Dette Tilfælde har i flere Aar ikke fundet Sted, og idethele er Tonen her i Skolen saadan, at jeg de allerfleste Dage kan være fri for den Ubehagelighed at straffe, og at der de allerfleste Løverdage ikke siddes efter *).

*) Antallet af strafskyldige Handlinger er i de senere Aar blevet betydelig formindsket, dels ved det nye Locale og den dermed forbundne Mulighed af et bestandigt Tilsyn, dels ved den forandrede Læsetid; thi da Disciplene nu ingensinde læse ved Lyk, er der ingen Leilighed til de mangchaande Dptsier, som jævnlig foranledigedes derved, og de Uordener paa Gaden, som ikke sjelden fandt Sted ved Bortgangen fra Skolen om Aftenen, og som nødvendig maatte straffes strengt, naar der førtes Anke derover, ere af sig selv aldeles bortfaldne.

I de høiere Classer søge vi at fremkalde den Aand, at de Bedre ikke ville taale nogen Barnagtighed eller Uvornhed, hvorved Classens Vre kunde lide noget Skaar.

Da det betydeligt bidrager til Overholdelse af Orden i en Classe, at der er een af Disciplene, hvem Ansvar for Classen fornemmelig paahviler, og det ofte indtræffer, at den Øverste ikke just er den, som synes meest skikket til at bære et saadant Ansvar: vælges ved hvert Skoleaars Begyndelse en Ordensdur og en Suppleant, der fungerer, hvis hiin maatte have Forfald. En Ordensdur paaligger det at være paa Skolen et Kvarteer, før Kloffen slaaer, at fordele Tavler, Skrive- og Tegnebøger, førend Timen begynder, og lægge dem i Skabet, naar Timen er forbi; ved En af Classen at underrette Skolens Forstander om en Lærers Udeblivelse, naar 5 Minutter af Timen ere forløbne; at sørge for, at de, der ved Læsetidens Dphør skulle blive tilbage, ikke gaae deres Vej; at bringe Characterbøgerne om Eøverbagen til Forstanderen og give denne Dphlysninger — han maatte forlange — om Alt, hvad der angaaer Classen. Desuden maa han have Tilsyn med, at Svamp, Kridt og Blæk er i tilbørlig Orden, og idethele bestræbe sig for, at ingen- somhelst Uorden findes Sted i Classen. Har hele Classen noget Andragende enten til Skolens Forstander eller til nogen Lærer, fører Ordensduren Ordet. Hans Forrettig- heder ere, at han erholder + 1 ved hver Sammentælling; at han sidder paa den første Plads i Classen; at han har Lov til at blive oppe i Fritiden mellem Timerne og er berettiget til at anmærke Enhver i Classen, der ikke gjør, hvad han — som Ordensdur — paalægger ham, og ogsaa til at bestemme Lectien til næste Time, hvis Læreren skulde have forglemmt det. Men det, som turde være det Big- tigste for ham, er, at han har en fortræffelig Leilighed

til at øve sig i Orden og practisk Virksomhed, hvilket siden i Livet kan komme ham til god Nytte. For mindre Forsømmelser straffes han med \div 1 eller 2; viser han sig ganske uefterrettelig eller gjør sig — som Discipel — skyldig i nogen større Forseelse, affættes han; og en Anden vælges i hans Sted.

For at forøge Flid og Rappelyst tælles daglig Charactererne sammen for hver Discipel, naar Ingen i Classen har mindre end 3 Characterer; har Nogen mindre, opsættes Sammentællingen til næste Dag*). Følgen af denne Sammentælling er, at Enhver daglig kan see, i hvad Forhold han staar til sine Formænd og Eftermænd, fatte Haab om ved Anstregelse at kunne komme op ved Maanedens Ende eller undgaae at komme ned.

*) Denne Sammentælling skeer paa følgende Maade: De 8 Characterer, som blive givne her i Skolen, og som komme efter hverandre i følgende Orden: ug, mg, g, tg, ngl, maadl, Ilet, nul, have bestemte Talværdier saaledes, at tg gjælder 0, og de øvrige Characterer bestemmes efter denne, idet at enhver Character gjælder 10 mere end den efterfølgende lavere, og saaledes er f. Ex. g lig 10, nul lig \div 40. Til enhver af disse Characterer (med Undtagelse af nul) kan føies + eller ?, hvilke have den Indflydelse, at hiint forhøier, dette derimod forringer den Characters Værdi, hvortil det føies, med 5. Naar nu de Characterer, der skulle sammentælles, efter denne Regel ere reducerede til Talværdier, adderes disse, Summen divideres med Characterernes Antal, og det saaledes erholdte Tal angiver, hvormange Streger Discipelen erholder ved den Sammentælling. Skulde der ved Divisionen fremkomme Brok, da regnes denne for Intet, ligegyldigt, om Quotienten er positiv eller negativ. Et Exempel vil maaffee gjøre dette forstaaeligere. Sæt, at en Discipel ved en Sammentælling havde disse Characterer: g?, ug +, ngl +, tg, da var Summen af Charactererne $5 + 35 \div 5 + 0 = 35$; $35 : 4 = 8\frac{3}{4}$; han vilde altsaa erholde 8 Streger.

Ved Maanedens Slutning uddrages nemlig for hver Discipel en Hovedcharacter, og hans Nummer i Glasfen bestemmes efter Antallet af hans Streger, der kunne forøges ved Flid i at skrive og tegne hjemme. Paa dette maanedlige Nummer i Glasfen kan ogsaa Dpførselscharacteren have betydelig Indflydelse, idet den bestemmer en Forøgelse eller Formindskelse af visse Procent i Flidscharacterernes Sum. Vi gaae derved ud fra det Princip, at En bør straffes desto haardere for slet Dpførsel og belønnes desto mere for god Dpførsel, jo bedre hans Flid og Fremgang er. Naar f. Ex. en Discipel ved Characterernes Sammentælling har + 500 og for Dpførsel har Noesværdig, lægges 10 pCt til disse 500, hvilket bliver + 550, har han Upaaflagelig, lægges Intet til, har han Ei upaaflagelig, trækkes 10 pCt fra, han mister altsaa + 50, medens En, der kun har + 20 idethele, ikke mister mere end 2, om han har Ei upaaflagelig for Dpførsel. En Afskrift af Listen, hvorpaa enhver Discipels Nummer og Hovedcharacter for den forløbne Maaned findes, ophænges under Glas i en Kamme paa Hovedtrappen.

Da det i en Skole ofte er umuligt at vide, om en Dreng, naar han forsømmer, har gyldige Grunde til sin Fraværelse, og det her, som alle andre Steder, vel kan hændes, at Forældre, naar de f. Ex. paa Geburtsdage i Familien ville gjøre deres Børn en Fornøielse, vilkaarligen tillade dem at blive hjemme fra Skolen: er det hos os Regel, at en Discipel, der ikke har været i Skolen, af hvad Aarsag det end er, for den Dag ingen Character erholder, hvilket ved Sammentællingen er lig Characteren tg. Da for 12 Aar siden denne Bestemmelse her indførtes, fandt Mange det haardt og ubilligt, at en Dreng, der virkelig havde været syg, derfor skulde flyttes ned i sin Klasse; nu synes Alle at finde det i sin Orden, og Fordelene derved

ere meget overveiende. En Folge deraf er det nemlig, at ingen nogenlunde flittig og ærefjer Discipel har Lyst til at forsømme Skolen, og det er ikke sjelden kommet til min Kundskab, at Drengene selv have afflaaet Forældrenes Tilbud om at ville forskaffe dem Frihed.

Love for Disciplene.

Mange Ting ere af den Art, at vi have Grund til at antag:, at ingen Discipel i denne Skole let kan være uvidende derom. Dertil regne vi, at Enhver maa være reentlig og sømmelig paaklædt, komme i rette Tid paa Skolen, hverken for tidlig eller for sildig; vise Skolens Lærere Lydighed og Høflighed baade i og udenfor Skolen; afholde sig fra al Usandhed; vise Agtelse for Andres Eiendom; erstatte, hvad Skade han gjør; være fredsømmelig og tjenstvillig i Omgang med Meddisciple; vise Opmærksomhed ved Underviisningen; have det af Lærerne opgivne Arbeide færdigt til den fastsatte Tid; opføre sig anstændigt paa Gaden o. a. l.

Andre Bestemmelser ere af den Art, at de deels ikke just følge af sig selv, deels ere noget afvigende fra hvad der tidligere har været Skik og Brug her i Skolen, og endnu er det i andre Skoler.

1. I Glasfen maa ikke leges og ikke spises.

2. Enhver erholder en bestemt Plads i sin Glasfe og skal være ansvarlig for denne Plads. Finder Nogen en Beskadigelse paa Bord, Bænk o. s. v., som er skeet uden hans Skyld og Vidende, er det hans Pligt strax at anmelde det for Skolens Inspecteur, for at Sagen usfortøvet kan blive undersøgt.

3. Hvis Nogen af Uforsigtighed kommer til at gjøre nogen Skade, maa han selv strax anmelde det, og ikke bide til der bliver gjort Forespørgsel derom.

4. Er noget Ondt udøvet i en Glasfe, hvortil Ophavsmanden ikke vil angive sig, er det de Andres Pligt at tvinge

ham dertil; Kan han ikke udfindes, er den hele Klasse ansvarlig derfor.

5. Naar en Lærer træder ind i Klassen, reiser enhver Discipel sig op uden Støi og hilser sømmeligt. Men ikke, naar Nogen bemærkes fra Gangen af at see ind i Klassen.

6. Enhver staaer op, naar han examineres.

7. I Underviisningstimerne holder Enhver sine Hænder ovenpaa Bordet.

8. Ingen maa under noget som helst Paaskud gaae ind i en anden end den ham anviste Klasse, hvis han ikke sendes af en Lærer.

9. Ingen maa under Skoletiden — ikke engang imellem Timerne — forlade Skolebygningen uden speciel Tilladelse. *)

10. Om endog Timen er tilende, bliver Enhver dog rolig paa sin Plads, indtil Læreren tillader at forlade den.

11. Ligesom det betragtes som en Uorden, ikke at have med sig de Bøger, Landkort og Andet, der skal bruges, saaledes regnes det ogsaa for en Forseelse, naar Nogen lader Noget af sit Tøi blive liggende paa Skolen.

12. Enhver maa have sit Navn i sine Bøger og afholde sig fra at mishandle dem.

13. De, der laane Bøger af Skolens Bibliothek, maae behandle dem omhyggeligt. Borttager Nogen Bøger, uden at have leveret Seddel derfor, negtes ham strax videre Udgang til Bibliotheket. Vil Nogen ophøre at være i Bibliotheket, maa han anmeldte det for Bibliothekaren, idetmindste 8 Dage før det nye Halvaar begynder (1ste Marts og 1ste Nov.).

*) Brød, ligesom og Stuebøger og Skrivematerialier, Kan alm.eholdes hos Portneren.

14. I Forfriskningstiden mellem Timerne *) gaaes ned paa Pladsen, hvor Ungen — uden ved Gymnastikunderviisningen — maa klavre op ad Stængerne paa Gymnastikapparatet. De, der ifølge Svagelighed ikke kunne taale Luften, maae erholde Tilladelse til at blive oppe.

15. Enhver Discipel er forpligtet til at udrette, hvad hans Ordensdux paalægger ham, naar det sigter til Overholdelse af Orden i Classen. Den, der i Classens Protocol er anført først, er Ordensdux; har han Forfald, overtager den Anden, som Suppleant, hans Forretninger.

16. Naar Thermometret viser 13 °, maa Ordensduxen sørge for, at Stjernen (Barnerørets Åbning) lukkes. Ungen Anden maa give sig af med at lukke den op eller i.

17. Naar Nogen formedelt Sygdom nødsages til at forsømme Skolen, maa han, saasnart han igjen indfinder sig, medbringe en Attest derom fra Forældre eller Bærge. Dnsker Nogen af anden Grund en enkelt Gang at udeblive fra een eller flere Underviisningstimer, maa han iforveien erholde Tilladelse dertil af Skolens Forstander.

18. Udmeldelser gjøres skriftlig idetmindste en Maaned før Discipelen skal forlade Skolen.

*) Smellem hver Time anvendes hertil omtrent 10 Minutter, hvilken Tid synes at være passende til at forskafe saavel Disciple som Lærere den fornødne Recreation paa Sjæl og Legeme.

Frierierne her i Skolen.

De ordinaire Frierier ere:

Julefrierier fra 24de December til 2den Januar, begge incl.	10 Dage,
Fastelavnsmandag	1 Dag,
Paaskefrierier fra Onsdagen før Skjer- torsdag til 3die Paaske dag	7 Dage,
Hele Vintseugen	8 —
Imellem den mundtlige og skriftlige Examen	4 —
Sommerfrierierne (efter Examen).	21 —
Kongens Fødselsdag	1 Dag,
	52 Dage,

hvoraf dog omtrent 15 ere Søn- og Helligdage.

Extraordinaire Frieriedage ere ikke mange; til dem regne vi undertiden St. Hansdag, Michelsdag og Flyttedagene. Halve Frieridage finde ikke Sted uden ved ganske særegne Leiligheder; i det forløbne Skoleaar f. Ex. den 3die December, paa Grund af Kong Frederik den Sjettes Død.

Hvis Nogen ved uforudsæelige Tilfælde har været **nødsaget** til at forlænge Frierier over den fastsatte Tid, medbringer han ved sin Tilbagekomst en skriftlig, motiveret Undskyldning.

Om Bibliotheket.

Da det er utænkligt, at nogensomhelst Skole skulde kunne meddele enhver Discipel al den Kundskab, som maatte være ønskelig eller fornøden for ham i hans tilkommende Stilling i Livet, og vi af mange Grunde ansee det for vigtigt, at en Dreng allerede tidlig faaer Interesse for selvvalgt Læsning: have vi sat et Bibliothek for Disciplene i Forbindelse med Skolen.

Det bestaaer for nærværende Tid af omtrent 1700 Bind i det danske, svenske, tydske, franske, engelske og latinske Sprog.

I Henseende til Indholdet anskaffes æsthetiske, historiske, biographiske, mythologiske, geographiske, naturhistoriske, technologiske, litterairhistoriske Skrifter, mange Reisebeskrivelser, enkelte mathematiske, astronomiske og philologiske Bøger.

Ved Valget af de mere videnskabelige Verker tages fornemmelig Hensyn til populair Fremstilling og til den Interesse, de kunne antages at have for en og anden mere opvakt Discipel; ogsaa betragtes det som en Ubefaling, om de ere forsynede med Ufbildninger, hvorved de fremsatte Gjenstande kunne blive tydeligere.

Bandskelligere er Valget af de æsthetiske Skrifter, da derved maa tages Hensyn ikke blot til deres Værd som Kunstverker, men ogsaa til deres Indholds mulige Indflydelse paa de Unges Moralitet. Talen kan her ikke være om erklæret usædelige og frivole Skrifter; men ikke sjelden hændes det, at selv Bøger, der ved en bestemt moralsk Tendents eller ved en sand og skøn Fremstilling af Livet ere opvækkende, foræblende og styrkende for de fleste Læsere, dog i det Enkelte indeholde Uttringer eller Skildringer, der

kunne virke skadeligt paa En og Anden, som maatte være mere disponeret for det Slette. Men ligesom ingen Fader eller Moder falder paa ganske at ville afholde en Dreng fra den til hans Opmuntring og ikke mindre til hans Udvikling fornødne Omgang med Jevnaldrende, omendsskjønt intet Menneske kan vide, om de ikke mulig kunne gjøre ham Fortræd eller forlede ham til en og anden Vanart: saaledes forekommer det mig overhovedet ikke rigtigt aldeles at afholde unge Mennesker fra Moralskæbelsning, og — hvad Drengene imellem 8 og 14 Aar angaaer — er det endog min Overbeviisning, at de fordetmeste ikke blot uden Skade for deres Moralitet læse gode Romaner og lignende Bøger, men endog ret hensigtsmæssigt hylselsætte sig dermed i en Deel af deres Fritid *).

Begynder en rask Dreng allerede i den ovenomtalte Alder at læse Romaner og lignende Bøger, der gjerne mere eller mindre dreie sig om Elfskovsforhold, kan han antages at gjøre det med Maadehold; baade fordi han ved sin Lyst til Leg og ved Skolens Fordringer kaldes bort derfra, og fordi det ikke særdeles afficerer ham. Han finder navnlig slet ikke Behag i „den megen Kjerlighedssnak“, men iler derover for at komme til Noget, der mere er efter hans Smag, noget Vidunderligt, dristige Foretagender, Farer o. s. v. Derfor interessere Eventyr, Robinsoniader, Ridder- og Røverhistorier Drengene meget mere end sentimentale Kjerlighedshistorier. De tilegne sig kun, hvad deres Alder kan mod-

*) Særdeles gavnligt er det, at Forældre og Opdragere jævnlig give de unge Leilighed til at fortælle Indholdet af de Moralskæbelsbøger, de læse; derved faae de ikke blot Øvelse i mundtlig at udtrykke sig, men ogsaa i at udfinde, hvad der er det Væsentlige i en Fortælling, et Skuespil o. s. v., i at læse med Eftertanke og indprente det Læste i Hukommelsen.

tage; men imidlertid udvikler Læselysten sig, og den vil efterhaanden, som Drengen mættes af den blotte Morfskabslæsning, gaae over til alvorligere Gjenstande. Jeg troer, at denne Nytte af Romanlæsning, som Middel til at opvække Lyft til **fri** Læsning og videnskabeligt Studium, ingenlunde bør lades upaaagtet.

Naar derimod Trangen til at læse Romaner er bleven undertrykt i den tidligere Alder, er det at befrygte, at den noget senere voldsomt bryder frem, og at det unge Menneſke, som burde anvende sin Kraft paa noget Nyttigere, spilder sin Tid, fordærver sin Phantafie, svækker sin Hufkommelse og ødelægger sin Sundhed ved umaadelig Nydelse af faadan Læsning.

Lykkes det ogsaa ved meget omhyggeligt Tilſyn at afholde den allerede vorne Yngling fra Romanlæsning, ſaa er der dog al Rimelighed for, at det ſiden, naar han ſelvſtændig træder ud i Verden, vil forekomme baade ham ſelv og Andre, at hans Dannelse ikke har været fuldſtændig, fordi det æſthetiſke Element deri manglede. Han vil ikke blot ſavne en Nydelse, ſom andre dannede Menneſker have, og ſom ſtundom kan afholde fra grovere, ſandſelige Tilbøieligheder, men ogsaa ofte i det ſelſkabelige Liv føle ſig nedtrykt ved ſit Ubekjendſkab med den ſkønne Litteratur.

Hertil kommer endnu den Grund, at, hvis vi udelukkede Romaner fra vort Skolebibliothek, Følgen af en ſaadan Udelukkelse da nødvendig maatte blive, at de, hos hvem Læselyst var opvaft, vilde forſkaffe ſig Bøger ad allehaande Veie, ja vel endog tye til Leiebibliotheker, hvorved de vilde være udſatte for meget ſtorre Fare. Vi mene derfor, at Skolen juſt opfylder en moraliſk Forpligtelse mod Disciplene, ved paa den ene Side at ſørge for et væſentligt Moment i deres Dannelse,

paa den anden at afværge saameget som muligt Misgreb i Balget af Bøger.

Enhver har Lov til i Bibliotheket selv at udsøge sig den Bog, der meest behager ham *). Naar han har gjort sit Balg, leverer han sit Beviis, der lægges i et med 24 Num forsynet Skab efter det første Bogstav i **Laanerens** Familienavn. Paa samme Tid indfører Bibliothekaren Bogens Titel, Laanerens Navn og Udlaaningens Datum i en Alphabet-Protocol, hvor Stedet bestemmes efter det første Bogstav i **Forfatterens** Navn.

Bibliotheket er aabent hver Onsdag- og Loverdag-Middag efter Skoletiden for enhver Lærer og Discipel, som i det Halvaar er Medlem (jfr. Lovene § 14). Dgsaa er det tilgængeligt i Ferier, og Tiden bliver bekjendtgjort ved et Opflag paa Bibliothekets Dør.

Betalingen er 3 Mk. halvaarlig for 1 Bog ad Gangen; vil Noget have 2, betaler han dobbelt. Fire Disciple ere fritagne for at betale, fordi de ere Bibliothekaren behjælpelige ved Udlaanet. En Hovedindtægt for Bibliotheket er det Indskud, som enhver ny Discipel erlægger, naar han ved Indtrædelsen i Skolen kommer i en anden Klasse end Forberedelsesklassen. Dette Indskud er 2 Rbd. for den, der optages ved Skoleaarets Begyndelse; 5 Rbd. for den, der indtræder paa enhver anden Tid.

I Aaret 1839 vare Bibliothekets Udgifter 307 Rbd. 4 Mk. 4 Sk., dets Indtægter 226 Rbd. 3 Mk.; andre Aar har det havt Overskud.

*) Dgsaa kan han forbetmeste erholde et skrevet Catalog hjem paa nogle Dage.

Om Betalingen samt om Fripladser og Stipendier her i Skolen.

Skolepenge erlægges maanedlig forud med 3 Rbd. for een Discipel i Forberedelsesclassen, med 5 Rbd. for een i enhver af de andre. For to Brødre, hvoraf ingen er i Forberedelsesclassen, er Betalingen 9 Rbd. 3 Mk., for 3 er den 13 Rbd. 3 Mk.; den fjerde gaaer almindelig frit; den femte altid.

Den sidste Læsedag i Maaneden leveres Disciplene Dwitteringer, hvorpaa der mangler Navn og Datum; og den Time, der gaaer forud for den første Læsetime i Maaneden, er den regelmæssige Betalingstid. Høist sees, at Disciplene selv bringe deres Skolepenge, for at det kan blive dem ret haandgribeligt, at det er et Gode, de nyde, da de betale derfor.

For at Forældrene kunne forvisse sig om, at Sønnen ikke blot har afleveret Pengene, men ogsaa i rette Tid, medbringer han den ovenomtalte Dwittering, hvorpaa jeg foruden mit Navn tilføier Datum.

Underviisning i Dands, Gymnastik og Svømning betales særskilt, da ikke Alle deeltage deri: Dands i 4 Wintermaaneder med 4 Rbd.; Gymnastik i 5 Sommermaaneder med 1 Rbd.; Svømning i Juni, Juli og August med 2 Rbd.

Derimod er særskilt Betaling for Lys, Brænde o. s. v. for længe siden aldeles affkaffet.

Uagtet denne Skole ingen faste Gratistpladser har, ere dog ikke saa Disciple fritagne for at betale Skolepenge; andre betale halvt.

For Opnaaelsen af disse hele eller halve Fripladser gjælde følgende Betingelser.

Ingen kan vente en saadan, inden han har været idetmindste 1 Aar i Skolen; og ingen enten heel eller halv Friplads tilstaaes paa længere Tid end 1 Aar. Men naar En er trængende og ved den sidste aarlige Examen har erholdt ug, ug? mg + eller blot mg til Hovedcharacter, gøres der ham, naar jeg har været tilfreds med hans Forhold, ingen Banskkeligheder ved at blive ganske fri for at betale i det næste Skoleaar; og han kan — under samme Betingelser — vente samme Begunstigelse i de følgende Aar. Gaaer han ved en Examen under mg, maa han i det følgende Aar betale halvt.

For at erholde en halv Friplads, maa man idetmindste have godt til Hovedcharacter.

Over 4 Moltkeske Legater til Sønner af kongelige Embedsmænd disponerer H. Exc. Geheime-Statsminister, Grev A. W. Moltke til Bregentved. De udbetales af Hr. Provst Schack ved de to Terminer hvert med 20 Rbd., efterat Skolens Forstander har attesteret Legatariernes Flid og gode Dpførsel.

Renterne af de 1500 Rbd., som afdøde Statsraadinde Kosoed testamenterede „til Borgerdydsskolen paa Christianshavn“, har Hr. Provst Schack forbeholdt sig at uddele til 2 Disciple, saa at hver erholder 15 Rbd. halvaarlig.

Schema over den aarlige Examen.

1ste studerende Klasse A α .

- Fredagen 10 Juli, 7—10 Latinsk Stiil.
 4—6 Latinsk Oversættelse.
 6—8 Tydsk Stiil.
- Lørdagen 11 Juli, $7\frac{1}{2}$ — $10\frac{1}{2}$ Religions Afhandling.
 4—6 Arithmetik skriftlig.
 6—8 Geometrie skriftlig.
- Mandagen 13 Juli, $7\frac{1}{2}$ — $10\frac{1}{2}$ Historisk Afhandling.
 $3\frac{1}{2}$ —6 Fransk Stiil.
-
- Lørdagen 18 Juli, 8—10 Bibelhistorie.
 10—12 Arithmetik.
 12—2 Geographie.
 6—8 Religion.
- Mandagen 20 Juli, $8\frac{1}{2}$ — $10\frac{1}{2}$ Fransk.
 $10\frac{1}{2}$ —1 Latin. 1—2 Hebraisk.
- Tirsdagen 21 Juli, 8—10 Geometrie.
- Onsdagen 22 Juli, 10—12 Tydsk. 12— $2\frac{1}{2}$ Historie.
 6— $8\frac{1}{2}$ Græsk.

1ste studerende Klasse A β .

Skriftlig Examen eens med foregaaende Classes.

- Lørdagen 18 Juli, 8—10 Geometrie.
 10—12 Religion.
 4—6 Bibelhistorie.
- Mandagen 20 Juli, $10\frac{1}{2}$ — $12\frac{1}{2}$ Geographie.
 $12\frac{1}{2}$ —2 Hebraisk.
 6— $8\frac{1}{2}$ Græsk.
- Tirsdagen 21 Juli, 8—10 Tydsk. 10—12 Arithmetik.
- Onsdagen 22 Juli, 10—12 Fransk.
 12— $2\frac{1}{2}$ Latin.
 $6\frac{1}{2}$ — $8\frac{1}{2}$ Historie.

1ste studerende Klasse B.

- Fredagen 10 Juli, 7½—10½ Historisk Afhandling.
4—6 Tydsk Stiil.
6—8 Latinsk Oversættelse.
- Løverdagen 11 Juli, 7—10 Latinsk Stiil.
3½—6 Fransk Stiil.
6—8 Arithmetik skriftlig.
- Mandagen 13 Juli, 7½—10½ Religions Afhandling.
4—6 Geometrie skriftlig.
-
- Løverdagen 18 Juli, 8—9½ Fransk.
4—5½ Historie.
5½—7 Geographie. 7—8½ Tydsk.
- Mandagen 20 Juli, 1—2½ Arithmetik.
6½—8 Geometrie.
- Tirsdagen 21 Juli, 10½—12 Hebraisk.
12—1½ Bibelhistorie.
4—6 Latin.
- Onsdagen 22 Juli, 10—12 Græsk. 12—1½ Religion.

2den studerende Klasse A.

- Fredagen 10 Juli, 7½—10½ Dansk Stiil.
4—6 Fransk Stiil.
6—8 Tydsk Stiil.
- Løverdagen 11 Juli, 7—10 Latinsk Oversættelse.
4—6 Geometrie skriftlig.
6—8 Arithmetik skriftlig.
- Mandagen 13 Juli, 7—10 Latinsk Stiil.
-
- Løverdagen 18 Juli, 9½—11½ Fransk. 11½—2 Latin.
- Mandagen 20 Juli, 8—10½ Græsk. 10½—1 Geometrie.
4—6½ Arithmetik.
- Tirsdagen 21 Juli, 8—10½ Religion og Bibelhistorie.
6—8½ Historie.
- Onsdagen 22 Juli, 8—10 Geographie.
6—8 Tydsk.

2den studerende Klasse B.

Fredagen 10 Juli, 7—10 Latinsk Oversættelse.

4—6 Tydsk Stiil.

6—8 Fransk Stiil.

Løvdagen 11 Juli, 7½—10½ Dansk Stiil.

4—6 Arithmetik skriftlig.

6—8 Geometrie skriftlig.

Mandagen 13 Juli, 7—10 Latinsk Stiil.

Løvdagen 18 Juli, 8—10½ Græsk.

Mandagen 20 Juli, 8—10 Geographie.

10—12½ Religion og Bibelhistorie.

4—6 Tydsk. 6—8 Fransk.

Tirsdagen 21 Juli, 4—6 Arithmetik.

6—8½ Latin.

Onsdagen 22 Juli, 9½—12 Geometrie.

4—6½ Historie.

3die studerende Klasse A.

Fredagen 10 Juli, 11—2 Latinsk Stiil.

Løvdagen 11 Juli, 11—2 Dansk Stiil.

Mandagen 13 Juli, 11—2 Latinsk Oversættelse.

Løvdagen 18 Juli, 10½—1 Latin.

1—2 }
og 4—5½ } Religion og Bibelhistorie.

5½—8 Historie.

Mandagen 20 Juli, 12½—2½ Geographie.

Tirsdagen 21 Juli, 8—10½ Græsk.

10½—12½ Fransk.

12½—2½ Tydsk.

Onsdagen 22 Juli, 12—2½ Geometrie.

6½—8½ Arithmetik.

3die studerende Klasse B.

Fredagen 10 Juli, 11—2 Danſk Stil.

Løverdagen 11 Juli, 11—2 Latinsk Oversættelse.

Mandagen 13 Juli, 11—2 Latinsk Stil.

Løverdagen 18 Juli, 5—7 Latin.

7—8½ Geographie.

Mandagen 20 Juli, 4—5½ Religion og Bibelhistorie.

5½—7 Historie.

7—8½ Fransk.

Tirsdagen 21 Juli, 4½—6 Tydsk.

Onsdagen 22 Juli, 8—9½ Arithmetik.

4de studerende Klasse.

Fredagen 10 Juli, 11—1½ Danſk Stil.

Løverdagen 11 Juli, 11—2 Latinsk Stil.

Mandagen 13 Juli, 6—7½ Proveskrivning.

Løverdagen 18 Juli, 10½—12½ Tydsk.

12½—2½ Arithmetik.

Mandagen 20 Juli, 10½—12½ Danſk.

12½—2½ Fransk.

Tirsdagen 21 Juli, 10½—12½ Historie og Geographie.

12½—2½ Religion og Bibelhistorie.

6—8½ Latin.

1ste Realeklasse.

- Fredagen 10 Juli, 8—10½ Fransk Stiil.
11—1½ Tydsk Stiil.
Løverdagen 11 Juli, 8—10½ Engelsk Stiil.
11—2 Dansk Stiil.
Mandagen 13 Juli, 11—2 Regning.
6—7½ Prøveskrivning.
-

- Løverdagen 18 Juli, 8—9¼ Engelsk. 9¼—10½ Tydsk.
Mandagen 20 Juli, 8—10½ Arithmetik og Geometrie.
Tirsdagen 21 Juli, 8—9¼ Historie.
9¼—10½ Geographie.
Onsdagen 22 Juli, 9½—10¾ Naturlære.
10¾—12 Regning.
12—1¼ Fransk.
4—5¼ Dansk.
5¼—6½ Religion.

2den Realeklasse.

- Fredagen 10 Juli, 8—10½ Tydsk Stiil.
Løverdagen 11 Juli, 8—10½ Fransk Stiil.
Mandagen 13 Juli, 11—1½ Engelsk Stiil.
4—6 Dansk Stiil.
6—7½ Prøveskrivning.
-
- Løverdagen 18 Juli, 10—12 Geographie.
12—2 Naturlære.
4—6 Fransk. 6—8 Dansk.
Mandagen 20 Juli, 10—12 Tydsk.
12—2 Engelsk.
Tirsdagen 21 Juli, 12½—2½ Regning.
4—6 Religion.
6—8 Arithmetik.
Onsdagen 22 Juli, 10—12 Historie.
12—2 Geometrie.

3die Mealclasse.

Mandagen 13 Juli, 8—10 Danff Stiil.
 10—12 Tydss Stiil.
 6—7½ Proveskrivning.

Loverdagen 18 Juli, 4—6 Religion.
 Mandagen 20 Juli, 4—6 Geographie.
 6—8 Regning.
 Tirsdagen 21 Juli, 10½—12½ Historie.
 12½—2½ Danff.
 4—6 Fransk.
 6—8 Engelsk.
 Onsdagen 22 Juli, 4—6 Tydss.

4de Mealclasse.

Mandagen 13 Juli, 10—12 Orthographie.
 12—2 Tydss Stiil.
 6—7½ Proveskrivning.

Loverdagen 18 Juli, 8—10 Regning.
 Mandagen 20 Juli, 8—10 Tydss.
 4—6 Religion.
 6—8 Geographie.
 Tirsdagen 21 Juli, 8½—10½ Fransk.
 10½—12½ Danff.

5te Mealclasse.

Mandagen 13 Juli, 8—10 Orthographie.
 6—7½ Proveskrivning

Loverdagen 18 Juli, 6—8 Bibelhistorie.
 Mandagen 20 Juli, 8—10½ Danff.
 4—6 Regning.
 Tirsdagen 21 Juli, 12½—2½ Geographie.
 6—8 Tydss.

Forberedelsesclassen.

Løverdagen 18 Juli, 12—2 Dansk.

Tirsdagen 21 Juli, 4—6 Regning.

Onsdagen 22 Juli, 8—10 Læsning.

Skoleunderviisningen ophører for 1ste studerende Klasse Løverdags Middag den 4de Juli, — for de øvrige studerende Classer samt for 1ste og 2den Realklasse Torsdags Middag den 9de Juli, — for 3die, 4de og 5te Realklasse Løverdags Middag den 11te Juli, — for Forberedelsesclassen Torsdags Middag den 16de Juli.

Anm. Da den naturhistoriske Lærer paa Grund af en videnskabelig Reise har fratruddet sin Post saa Uger før Examen, vil der iaar ikke blive afholdt nogen Examen i Naturhistorie.

Udfaldet af Examen vil fra den 6te August være ophængt paa Skolen, og hvilke Bøger der bruges i enhver Klasse, vil kunne sees af dette Skrift p. 20 til 30.

Torsdagen den 13de August, Kl. 8, begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Fredagen den 17de Juli, Kl. 10, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Til at overvære Examen indbydes Alle, der maatte have nogen Interesse for Skolen.
